

Bonden Peder Hansen har o. 1830 udført denne farvelagte tegning fra Ods herred, hvis bakkelandskab er stærkt dramatiseret i den naive fremstilling. Billedets midtpunkt er Højby kirke (s. 2119), set fra nordvest. Nord for kirken ligger den firelængede, nu delvis nedrevne præstegård, og i forgrunden anes den 1870 tørlagte Højby sø. I baggrunden hæver sig kirken i Nørre Asmindrup. Akvarel i NM2. - *The hilly landscape of Ods district with the church of Højby in the middle and that of Nørre Asmindrup in the background. Watercolour c. 1830 by the farmer Peder Hansen.*

ODS HERRED

Herredet, som er det nordligste i Holbæk amt, udgøres af en stærkt indskåret halvø, omgivet af Sejerøbugten, Kattegat, Isefjorden og indtil o. 1875 tillige Lammefjorden. Halvøens landskabelige struktur er et enestående tydeligt eksempel på istidens moræneaflejringer ved randen af indlandsisen, hvis gletchertunger under fremstød har presset ler, grus og sand op i vældige bakkeformationer som for eksempel Vejrhøj-

buen. Stejle klinger langs kysten røber endvidere havets stadige angreb, og endelig har mennesket for at indvinde nyt land ændret herredets fysiognomi dramatisk ved udtørring af Lammefjorden. Som det fremgår af kortet på s. 2056 (sml. endvidere det på smudsomslaget til hefte I gen-givne søkort), var fjorden endnu i slutningen af 1700'rne et afgørende træk i det landskabelige billede og forklarer stednavne som landsbyen

Ods herred. Udsnit af Videnskabernes selskabs kort over den nordvestlige fjerdedel af Sjælland, tegnet af C. Wessel 1771. Ods herred eller Dragsholm amt (siden 1660) var fra gammel tid og indtil midten af 1800'rne krongods - det kgl. odsherredske gods - bortset fra de tre sydligste sogne (Fårevejle, Vallekilde og Hørve). Kortet viser herredet, inden 1800'ernes store landvindingsarbejder i forbindelse med udtørringen af Lammefjorden ændrede dets profil radikalt. I den nordligste del er endvidere angivet Klintesø og Højby sø, begge udtørrede i 1800'rne. — *Map of the Ods district 1771.*

Vig i bunden af den smalle Sidinge fjord samt endvidere Fårevejle og Asnæs ved bredden af Lammefjordens vestlige del med dens små holme eller vejler benyttet til fåregræsning. Inddæmningen og den efterfølgende tørlægning af Lammefjorden gennemførtes etapevis med den nordlige gren - Sidinge fjord - som start i 1841. Herefter fulgte den inderste vestlige gren, Svin-

ningevejle, i 1850'erne, og endelig dannedes i 1873 et interessentselskab med støtte fra hamborgske bankmænd, som året efter under navnet »A/S Lammefjordens Tørlægning« gik i gang med at bygge den dæmning mellem Avdebo og Gundestrup, bag hvilken fjorden gradvis tørlagdes.